

Rapport -
Åtgärder för att motverka
ekonomiska oegentligheter

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Inledning	3
Bakgrund	3
Vad som har inträffat	4
Övergripande iakttagelser	4
Fortsatta åtgärder	5
Samlad bedömning	7

Sammanfattning

Utbildningsförvaltningen har identifierat allvarliga ekonomiska oegentligheter inom [REDACTED] förskoleområde kopplade till inköp och hantering av inventarier. Granskningen visar på betydande avvikelser mellan bokförda inköp och faktiskt innehav, med ett uppskattat värde om cirka 1,1 mnkr. Händelsen har möjliggjorts genom brister i efterlevnaden av gällande regelverk och i den praktiska tillämpningen av kontrollkedjan. Förvaltningen har vidtagit omedelbara åtgärder, genomfört en fördjupad intern granskning och hanterat arbetsrättsliga frågor inom ramen för arbetsgivaransvaret. Rapporten redovisar händelseförlopp, iakttagelser samt föreslagna åtgärder för att stärka den interna kontrollen och minska risken för att liknande oegentligheter uppstår framöver.

Inledning

Utbildningsförvaltningen redovisar i detta informationsärende en samlad lägesbild avseende ekonomiska oegentligheter som har identifierats inom [REDACTED] förskoleområde. Redovisningen omfattar en kortfattad beskrivning av vad som har inträffat, vilka åtgärder som hittills har vidtagits samt vilka fortsatta åtgärder som förvaltningen bedömer är nödvändiga för att minska riskerna att liknande oegentligheter inträffar.

Bakgrund

Inom ramen för den löpande ekonomiska uppföljningen under 2025 visade [REDACTED] förskoleområde ett ekonomiskt utfall i balans fram till och med november, med en fortsatt positiv prognos för helåret. Samtidigt noterade ekonomiavdelningen en ökad omfattning av inköp och en kostnadsutveckling som följdes särskilt inom ordinarie uppföljningsprocess. Ekonomiavdelningen förde dialog med rektor och påtalade vikten av att verksamheten skulle uppnå ekonomi i balans vid årets utgång. Rektor hade i detta sammanhang i förväg signalerat att viss uppfräschning av personalutrymmen hade genomförts, vilket bedömdes kunna förklara delar av kostnadsutvecklingen.

Utfallet efter december månad visade dock att den tidigare prognosen inte höll. Förskoleområdet redovisade vid årets slut ett negativt utfall. Avvikelsen förklaras huvudsakligen av ökade övriga kostnader, där kostnader för nyanskaffning av inventarier utgjorde en väsentlig del. Till följd av detta påbörjades efter årsskiftet en fördjupad analys av kostnadsutvecklingen och de bakomliggande orsakerna. Analysen genomfördes i syfte att utgöra underlag för ett uppföljningsmöte med rektor i februari, med fokus på att klarlägga avvikelsernas omfattning och orsaker.

I början av 2026 inkom därutöver ett externt tips till förvaltningen. Tipset innehöll uppgifter om misstankar kring att rektor för berörd förskoleområde skulle ha sålt inventarier som tillhörde förskoleverksamheten. Mot bakgrund av den pågående ekonomiska analysen och den information som framkom i tipset kunde förvaltningen

misstänka ett möjligt samband mellan avyttring av inventarier och den tidigare konstaterade ökningen av kostnader, särskilt avseende nyanskaffning av inventarier.

Med anledning av detta vidtog utbildningsförvaltningen omedelbara åtgärder och initierade en samlad fördjupad granskning inom ramen för arbetet med intern kontroll, i syfte att klarlägga händelseförlopp, omfattning och konsekvenser samt bedöma behovet av fortsatta åtgärder.

Vad som har inträffat

En fördjupad genomgång av fakturor, beställningar och tillgängliga inköpsunderlag har genomförts, huvudsakligen avseende inköp från en enskild leverantör. Genomgången visar att verksamheten har köpt ett stort antal möbler och övrig inredning och att en betydande del av inköpen avser designpräglade varor som bedöms vara olämpliga utifrån förskolans verksamhet och tveksamma i förhållande till kravet på god ekonomisk hushållning.

Mot denna bakgrund och till följd av misstankar på trolöshet mot huvudman, har en fysisk inventering genomförts vid berörda förskolor. Inventeringen har genomförts systematiskt, i par, och med dokumentation av samtliga inventarier från berörd leverantör som enligt bokföring och tillgängliga underlag skulle finnas i verksamheten. Där så varit möjligt har inventeringen genomförts med viss försiktighet i bedömningen, exempelvis genom att likvärdiga inventarier eller alternativa placeringar har beaktats. Trots detta visar inventeringsresultatet sammantaget att ett betydande antal inventarier inte kunnat återfinnas.

Det sammanlagda värdet av de inventarier som inte har kunnat återfinnas bedöms uppgå till cirka 1,1 mnkr. Bedömningen grundas på tillgängliga fakturor och inköpspriser och ska ses som en uppskattning utifrån nu känt underlag.

Händelsen avser inköp som har genomförts av person i ansvarsställning och innebär ett allvarligt avsteg från gällande regelverk, fastställd delegationsordning samt rutiner för beställning, mottagning och kontroll av inventarier. Sammantaget visar avvikelserna att kontrollkedjan i detta fall inte har fungerat på avsett sätt. Händelsen har polisanmälts och en förundersökning har inletts. Den fortsatta utredningen av misstänkta brott hanteras av Polismyndigheten.

Övergripande iakttagelser

Förvaltningens samlade bedömning är att det inträffade tydliggör brister i efterlevnaden av befintliga rutiner samt i den praktiska tillämpningen av kontrollkedjan kopplad till inköp av varor och tjänster. Även om det finns fastställda regelverk, delegationsordning och attestrutiner har dessa i detta fall inte efterlevts på avsett sätt.

Granskningen visar att avvikelserna har kunnat uppstå genom ett förfarande där leverantören har möjliggjort beställningar av annan än behörig beställare, nämligen rektor. I dessa fall har beslutsattestant (rektor) själv hämtat varor direkt från leverantörens lager. Fakturor har därefter tillställts granskningsattestant, som i samband med attest har ställt frågor till rektor som beslutsattestant om huruvida varor levererats i enlighet med faktura avseende kvantitet, kvalitet och pris. Dessa frågor har besvarats jakande utan att underliggande kontroller genomförts av granskningsattestant.

Granskningsattestant har därmed inte utfört nödvändiga kontrollmoment och inte heller ifrågasatt rimligheten i inköpen eller förfarandet, vilket inneburit att fakturor har kunnat attesteras utan faktisk verifiering av leverans. Sammantaget har detta medfört att flera centrala delar av kontrollkedjan inte fungerat på avsett sätt.

Förvaltningen konstaterar vidare att den löpande ekonomiska uppföljningen i huvudsak är inriktad på helhetsbedömningar av ekonomiskt utfall och prognos, medan den inte är utformad för att fånga upp eller verifiera enskilda transaktioner eller fysiskt innehav av inventarier i verksamheten. Händelsen synliggör därmed behovet av att stärka vissa delar av den interna kontrollen, särskilt avseende inköpsprocesser, leveranskontroller och uppföljning av inventarier.

Prövning av individuellt ansvar och arbetsrättsliga frågor har hanterats inom ramen för kommunens ordinarie arbetsgivaransvar och behandlas endast översiktligt i detta informationsärende. Granskningsattestant har, efter genomförd utredning, tilldelats en skriftlig varning. Förvaltningens bedömning är att granskningsattestant har agerat i god tro, men att nödvändiga kontrollmoment inte har genomförts i enlighet med fastställda rutiner. Rektor har, efter genomförd arbetsrättslig process, avskedats. Eventuella ytterligare arbetsrättsliga eller rättsliga frågor hanteras utanför ramen för detta informationsärende.

Fortsatta åtgärder

Utöver redan vidtagna åtgärder bedömer utbildningsförvaltningen att ytterligare förstärkningar av den interna kontrollen är nödvändiga för att minska sårbarheten i systemet och reducera risken för att liknande oegentligheter uppstår. De fortsatta åtgärderna föreslås inom följande tre områden.

1. Utbildningsförvaltningen – löpande verksamhet

Den löpande ekonomiska uppföljningen och den operativa kontrollen stärks genom följande åtgärder:

- **Noggrannare uppföljning av övriga kostnader**
Minst två gånger per år genomförs en fördjupadgenomgång av övriga kostnader, förslagsvis i samband med fördjupad uppföljning efter augusti månad samt vid årsbokslut. Uppföljningen ska bedöma kostnadernas förenlighet med god

ekonomisk hushållning, gällande regelverk samt jämförelse mot budget, historiskt utfall och motsvarande verksamheter. Stickprov genomförs inom utvalda verksamheter eller kostnadsslag.

- **Översyn av attestnivåer**
Förvaltningen avser att pröva en sänkning av beloppsgränsen för beslutsattester, vilket innebär att fler fakturor passerar verksamhetsledning och att kontrollen stärks genom sexögonprincipen.
- **Tydligare information om ansvar och kontroll**
Ekonomiavdelningen ska årligen påminna om gällande attestregelverk och kontrollmoment via rektorsbrev och dylikt samt att informera om möjligheten att använda kommunens visselblåsarfunktion.
- **Uppföljning av avtalstrohet**
Uppföljning av att inköp sker i enlighet med lagen om offentlig upphandling (LOU) samt tecknade avtal förstärks i samverkan med upphandlingsavdelningen.

2. Utbildningsförvaltningen – intern kontroll

Arbetet med intern kontroll vidareutvecklas genom:

- **Stärkt riskanalys**
Ekonomiavdelningens riskanalyser integreras tydligare i verksamhetsplaneringen. Förvaltningen överväger även att ta fram en mer riktad kontrollplan för ekonomiska riskområden.
- **Riktade granskningar**
Inom ramen för internkontroll genomförs tematiska granskningar av särskilda riskområden, exempelvis inköp av möbler eller tjänsteresor.

3. Rekommendationer till central nivå

Förvaltningen avser att lämna följanderekommendationer till upphandlingsavdelningen vid stadskontoret i syfte att stärka kommunens inköpsstyrning:

- **Översyn av möbelavtal**
Rekommendation att frångå nuvarande ramavtal via ADDA/SKR. Istället rekommenderas att det görs en upphandling av ett särskilt kommunövergripande möbelavtal som säkerställer ändamålsenligt sortiment och där möjligheten till egen avhämtning av varor upphör.
- **Stärkt beställningsstyrning**
Fler leverantörer inkluderas i beställningsportalen i ekonomisystemet och möjligheten att hämta varor självbegränsas i störst möjliga mån.

- **Förändrad inköpsmodell**
Kommunens regelverk för möbelinköp bör ses över och en central hantering bör övervägas.
- **Utveckla möjligheten till uppföljning av inköp och avtalstrohet**
Utbildningsförvaltningen föreslår att upphandlingsavdelningen utvecklar gemensamma tekniska verktyg som ger förvaltningarna förbättrade möjligheter att följa upp inköp och avtalstrohet.

Samlad bedömning

Utbildningsförvaltningen ser allvarligt på det inträffade och bedömer att de åtgärder som hittills har vidtagits varit nödvändiga och proportionerliga. Förvaltningen konstaterar samtidigt att ekonomiavdelningen, inom ramen för ordinarie uppföljning, hade identifierat avvikelser redan före det externa tipset, vilket understryker vikten av fortsatt utveckling av analys och uppföljning. Arbetet med att stärka den interna kontrollen, bland annat genom förslagen ovan, fortsätter i syfte att minska risken för liknande händelser framöver.